Iványi György

Aktába írják?

VISSZHANG - LVIII. évfolyam, 19. szám, 2014. május 9.

Réti Pál Vietnamban járt, és megosztotta benyomásait az *ÉS* olvasóival (*Vietnam – egy büszke nép*, 2014/18., ápr. 30.). A marxista-nacionalista ideológiát központosított politikai irányítással, viszont hiper-liberális gazdaságpolitikával ötvöző, „kínai" úton járó ország hétköznapjai az oda látogató számára is szolgálnak érdekességekkel. A könnyű kézzel felvázolt riport közepén egy hasonlóan könnyű kézzel odavetett mondat: *„a* yahoo*, a* Facebook *jelent a kommunista kormánynak felhasználóiról"*. Ilyenek ezek az imperialisták.

2013 óta az Egyesült Államokban bejegyzett közösségi hálók, így *yahoo* is, a *Facebook* is nyilvános jelentést tesz közzé a különböző országok hatóságaitól kapott adatkérelmekről és azok teljesítéséről. A megkereséseket tételesen vizsgálják, és azoknak akkor tesznek eleget, ha az adatkérést/szolgáltatást a kérő és szolgáltató ország joga egyaránt lehetővé teszi, illetve előírja. A köztörvényes bűncselekmények (terrorizmus, pedofil tartalmak terjesztése stb.) üldözésére irányuló megkeresések esetében jöhet létre ez az összhang az adatkérő ország joga és az amerikai jog között.

A közösségi oldalak működtetőihez eljuttatott adatkérelmek száma országonként néhány darabtól néhány ezerig terjed, nem is hasonlítható a hagyományos távközlési szolgáltatóktól kért, illetve általuk nyújtott adatok tömegéhez (amelyekről az amerikai szolgáltatók szintén kötelesek részletes „transparency report"-ot közzétenni). A *Facebook* jól áttekinthető jelentése [https://govtrequests.facebook.com/] érdekes olvasmány. Néhány példa. 2013 júliusa és decembere között Csehországból 14 megkeresés érkezett, 78,57 százalékban teljesítve. Oroszországból 1 darab, 0 százalékban teljesítve; Kazahsztánból kettő, 0 százalékban teljesítve. Magyarországról 38 megkeresés, 28,95-ban; Finnországból 11, 64,68 százalékban teljesítve. Az Egyesült Királyság, illetve az Egyesült Államok hatóságaitól 1906, illetve 12 598 megkeresés, 71,3, illetve 81 százalékban teljesítve. A legjobb eredményt Elefántcsontpart és Szerbia hatóságai érték el: 1-1 adatkérést nyújtottak be, és azt a *Facebook* 100 százalékban teljesítette.

S így tovább: hatósági megkeresések és teljesítésük a világ százegynéhány országából. Vietnamból egy darab sem. Ha mégis lenne, miért is titkolná el – adatkezelési szabályzatát és az amerikai törvényeket egyaránt megsértve – a *Facebook*?

Az már más történet, hogy a különféle országok különféle szolgálatai, ha akarják – és saját törvényük, működési szabályzatuk megengedi –, követhetik, gyűjthetik és feldolgozhatják világhálón közzétett (vagy telefonon, levélben továbbított) üzeneteinket. A nyilvánosságnak szánt szövegeket, ki-ki „kapcsolati hálóját" akár a magamfajta mezei felhasználó, egy felkészültebb hacker pedig a bizalmasabb üzeneteket is, bizonyára. Eleddig megtiszteltetésnek tekintettem, hogy néhány száz *Facebook*- és *Google*-felhasználó elég érdekesnek találja mondandómat ahhoz, hogy „kövessen". Nem vagyok paranoiás, a nevemmel jegyzem az üzeneteimet. (Néhány online újság szörnyű, ritkán látogatott „komment" oldala a kivétel, bár ezeknél sem igényel profi kódfejtőt vagy net-varázslót a „nickem" azonosítása.) Ahogyan a nyilvánosságnak szántam ezt a reflexiót is. Csatolhatja a portfoliómhoz, aki akarja.

Nem a postás tehet arról, ha némely állam nem tud ellenállni a kísértésnek, hogy az agyunkban kutakodjék. Már akkor voltak hozzá eszközei, amikor Neumann János még meg sem született.